

خلق شخصیت‌های ماندگار

راهنمای شخصیت‌پردازی
در
سینما، تلویزیون و ادبیات داستانی

نوشته

لیندا سیگر

ترجمه

عباس اکبری

مؤسسه انتشارات امیرکبیر

تهران، ۱۳۹۴

سرشناسه: سیگر، لیندا.

Seger, Linda.

عنوان و نام پدیدآور: خلق شخصیت‌های ماندگار: راهنمای شخصیت‌پردازی در سینما، تلویزیون و ادبیات داستانی / نوشته لیندا سیگر: ترجمه عباس اکبری.

مشخصات نشر: تهران: امیرکبیر، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۲۸۵ ص.

شابک: 978-964-00-1764-7

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.

یادداشت: عنوان اصلی: Creating Unforgettable Characters, 1990.

یادداشت: نمایه.

عنوان دیگر: راهنمای شخصیت‌پردازی در سینما، تلویزیون و ادبیات داستانی.

موضوع: نمایشنامه‌پردازی.

موضوع: شخصیت‌پردازی در ادبیات.

موضوع: فیلمنامه‌ها - فن.

شماره افزوده: اکبری، عباس، ۱۳۳۷-، مترجم.

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۴ غ ۸ س ۹ / PN ۱۶۸۹۱

رده‌بندی دیویی: ۸۰۸۴

شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۶۱۲۸۶

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۰-۱۷۶۴-۷

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Linda Seger, *Creating Unforgettable Characters*, New York: Henry Holt & Company, Inc, 1990.

مؤسسه انتشارات امیرکبیر

تهران: خیابان جمهوری اسلامی، میدان استقلال، صندوق پستی: ۱۱۳۶۵۴۱۹۱

خلق شخصیت‌های ماندگار

© حق چاپ: ۱۳۹۴، مؤسسه انتشارات امیرکبیر www.amirkabir.net

نوبت چاپ: اول

نویسنده: دکتر لیندا سیگر

مترجم: عباس اکبری

صفحه‌آرا: علیرضا خالقی‌پناه

طراح جلد: محمدرضا نبوی

حروف متن: میترا ۱۳

چاپ و صحافی: اسپید، تلفن: ۸۸۴۲۷۶۵۶

شمارگان: ۵۰۰

بها: ۱۰۰۰۰۰ ریال

همه حقوق محفوظ است. هر گونه نسخه‌برداری، اعم از ریزاکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به‌جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی، و اقتباس در کیومه در مستندنویسی، و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست

۵	مقدمه
۹	۱. تحقیق دربارهٔ شخصیت
۳۵	۲. تعریف شخصیت بر مبنای خصلت‌های ثابت و متناقض‌نما
۶۵	۳. خلق پیش‌داستان
۸۵	۴. روانشناسی شخصیت
۱۱۹	۵. خلق روابط شخصیت
۱۵۱	۶. شخصیت‌های فرعی
۱۸۱	۷. گفت‌وگونیسی
۲۱۳	۸. خلق شخصیت‌های غیرواقعی
۲۴۱	۹. ماورای خلق شخصیت‌های قالبی
۲۵۵	۱۰. حل کردن مسایل مربوط به شخصیت
۲۶۹	مؤخره
۲۷۱	پیوست‌ها
۲۷۳	معیارهای جایزهٔ لومیناس برای شخصیت زن
۲۷۵	کتاب‌شناسی فیلم‌نامه
۲۷۹	نمایه

مقدمه

چند سال پیش یک تهیه کننده تلویزیون که در یکی از فیلمنامه‌هایش با مشکل شخصیت‌پردازی مواجه شده بود، مرا فرا خواند. بازیگر مشهور و محبوبی از قبل برای ایفای نقش اول نامزد شده بود، اما در مجموع نقشی محدود به نظر می‌رسید. با مشاوره، ابعاد دیگر شخصیت را با تداعی آزاد از آب در آوردیم و تحول بالقوه‌اش را مد نظر قرار دادیم. بعدها بازیگر به خاطر بازی در این نقش نامزد جایزه‌ای شد.

چند ماه بعد، از من تقاضا شد مشاور تهیه‌کنندگان سریالی شوم که مشکل پیدا کرده بود. بازدهی سریال کم و شبکه در آستانه ورشکستگی بود. هر چند بازی‌ها عالی بود و طرح کلی شخصیت‌ها خوب ترسیم شده بود، شخصیت به قدر کافی تکامل پیدا نمی‌کرد. طی جلسه‌ای، کشمکش‌های بالقوه داستان، جریان‌های داستانی را که می‌توانستند شخصیت‌ها را چند بعدی کنند، روابط پویایی را که جزء سریال بود، اما در آن‌ها کاوشی نشده بود و دلایلی را که چرا تماشاگر باید بخواهد هر هفته با این شخصیت‌ها همذات‌پنداری کند، با تداعی آزاد بررسی کردیم. تهیه‌کنندگان در پوست خود نمی‌گنجیدند. شبکه تصمیم گرفته بود این برنامه را متوقف کند و با ستاره مشهور سریال هم قراردادی نبسته بود، هر چند گذشته درخشانی داشت.

در این دو مورد، شخصیت کلید داستان کارآمد بود. اگر بخواهیم داستان بزرگی خلق کنیم، باید شخصیت بزرگی داشته باشیم. اگر شخصیت‌ها خوب کار نکنند، داستان و موضوع به تنهایی نمی‌تواند خواننده و تماشاگر را درگیر کار کند. به شخصیت‌های به یاد ماندنی رمان‌های بر باد رفته^۱، کشتن مرغ مقلد^۲، جین ایر^۳ و تام جونز^۴ یا نمایشنامه‌های آمادئوس^۵، روابط خطرناک^۶، اکوارיום^۷ یا فیلم‌های کازابلانکا^۸، آنی هال^۹، همشهری کین^{۱۰} یا سریال‌های تلویزیونی من لوسی را دوست دارم^{۱۱}، همه در خانواده^{۱۲} و ماه عسل روها^{۱۳} بیندیشید. حتی فیلم‌های پرتحرکی چون ۴۸ ساعت^{۱۴}، اسلحه مرگبار^{۱۵} و جان سخت^{۱۶} و فیلم‌های ترسناکی مانند کابوس خیابان ۱۳^{۱۷}، موفقیت خود را مدیون شخصیت‌های خوش‌پرداخت هستند.

خلق شخصیت‌های به یاد ماندنی یک روند است. بعضی نویسندگان معتقدند نمی‌توان این کار را آموزش داد، اما من به عنوان مشاور آموخته‌ام که می‌توان با ترفندهایی شخصیت‌ها را بسیار بهتر نمود. در صحبت با نویسندگان موفق، فنون و روش‌هایی را که نویسندگان بزرگ برای خلق شخصیت‌های بزرگ به کار می‌برند، فرا گرفته‌ام.

همچنین مسایل و مشکلاتی را که نویسندگان، تهیه‌کنندگان، کارگردانان، مدیران تولید و بازیگران با آن‌ها مواجه هستند، می‌شناسم. این‌ها کسانی هستند که باید مسأله شخصیت را مشخص کنند، سؤال‌های درست بپرسند و راه‌حل‌های کارآمد را نشان دهند.

-
1. Gone with the wind	3. Jane Eyre
2. To Kill A Mockingbird	
4. Tom Jones	5. Amadeus
6. Les Liaisons Dangereuses	7. The Glass Menagerie
8. Casablanca	10. Citizen Kane
11. I Love Lucy	12. All in the Family
13. The Honeymooners	14. 48 Hours
15. Lethal Weapon	16. Die Hard
17. Nightmare on Elm Street	

مباحث این کتاب دربارهٔ خلق شخصیت‌های داستانی و مبتنی بر اصولی است که به عنوان استاد نمایشنامه‌نویسی، کارگردان تئاتر، و - در ده سال اخیر - مشاور فیلمنامه‌نویسی کشف کرده‌ام. برای نوشتن این کتاب با بیش از سی نویسنده که این مباحث را تصدیق و تأیید کرده‌اند، مصاحبه کرده‌ام. این نویسندگان عبارتند از رمان‌نویسان، فیلمنامه‌نویسان سینمایی و تلویزیونی و آگهی‌های تبلیغی، و نمایشنامه‌نویسان، اما از آن‌جا که کار من فیلمنامه‌نویسی است، اکثر مثال‌ها را از سینما و تلویزیون گرفته‌ام. اکثر مثال‌های ادبی، از رمان‌ها و نمایشنامه‌هایی است که فیلم شده‌اند. از این رو، فیلم‌ها یا رمان‌ها برای اکثر خوانندگان آشنا هستند. وقتی با رمان‌نویسان صحبت می‌کردم، اذعان داشتند که همهٔ مفاهیمی را که دربارهٔ فیلم و تلویزیون بحث کرده‌ام، در مورد رمان نیز صادق است.

از آن‌جا که کتاب قبلی‌ام، *بازنویسی فیلمنامه*^۱، رابطه شخصیت را با داستان و ساختار بررسی می‌کند، از تکرار همان اطلاعات اجتناب کردم و بر روند خلق شخصیت‌های جامع و روابط شخصیت‌ها متمرکز شدم. اگر شما نویسنده تازه کاری هستید، درک این روند به شما کمک می‌کند تا بدانید وقتی نیروی الهامتان ته کشید، چطور باید عمل کنید؟ و اگر نویسندهٔ باتجربه‌ای هستید، احتمالاً برایتان پیش آمده که یکی از شخصیت‌هایتان خوب جان بفتند. مرور این روندها کمک می‌کند تا به کاری که غریزی انجام می‌دهید، آگاه شوید. عامل خلق شخصیت، ترکیبی از دانش و تخیل است. این کتاب نیروی خلاقه شما را راه می‌اندازد و به روندی می‌انجامد که به خلق شخصیت‌های چندبُعدی و به یادماندنی منتهی می‌شود.

۱. *بازنویسی فیلمنامه*، لیندا سیگر، ترجمهٔ عباس اکبری، انتشارات سوره مهر، ۱۳۸۰.